

סיכום ישיבת ועדת ספר העדר מיום 11.4.99

בנים לאבות חו"ל. ניתן להתגבר על הבעיה באמצעות שיתוף פעולה עם ארה"ב והולנד.

גיורא אתר: הוגשה בקשה לבדיקת דם או חלב; לא הוגש סדר גודל תקציבי.

אודי ליפקין: בתשובה לגיורא. אין הערכה מלאה, אולם ניתן לשכור מכשיר ABI לצורך הבדיקה.

יוסי מלול: שואל, האם נסיעה למקומות שביצעו הרצת חלב ב-ABI (הולנד, גרמניה) תועיל?

מיכה דון: חושב שלא. מחליפים רצפים בעולם המדעי ומנסים. ואנחנו לאחר חצי שנה של בדיקה לא הצלחנו להריץ חלב כך, שנקבל תוצאות כמו בדם.

יהודה ולר: לגבי בדיקת חלב, דם ב-ABI המידע על הנעשה בעולם יכול היה להגיע לישיבה, וחבל שלא. צריך לאמר בבירור, בשה"כ לא נבדקו מספר סמנים זהים בשתי המעבדות ובאלה שנבדקו לא היתה התאמה מלאה.

עדי רז: אם עולה הענין של מעבר ממו"פ ליישום, לדעתי השירות צריך להתבצע על ידי המ"ב. בתוך המ"ב הכל עובד למען האינטרסים של החקלאים. אם מבחינה כלכלית אין הבדל כלכלי בין החלופות (הקמת מעבדה לסמנים גנטיים בהמ"ב או הקמתה במכון וולקני), האפשרות הטובה ביותר היא המ"ב.

יוסי מלול: הכסף לפרויקט סמנים גנטיים הוא גדול והוא בא משלושה מקורות:

- <1 הנהלת הענף.
- <2 תקציב מיוחד של מועצת החלב.
- <3 משרד התמ"ס.

כל התקציב עומד להצטמצם במאי 2000 ומה שישאר זה הנהלת הענף. הצד היישומי אינו יכול להתבצע מיידית. קצב הכניסה

לישיבה הוגשו שני מסמכים:

1. סיכום ישיבות בנושא סמנים גנטיים עם הקבוצות מרחובות, ירושלים וחיפה.

2. סיכום פעילות מעבדות רחובות וירושלים ותוכנית עבודה.

ההרצאה הראשונה של יהודה ולר עסקה בנושא שילוב תוצאות גנוטיפים של פרות במבחני הפרים השגרתיים. הסמן שנבדק היה BM143 ששם היה האפקט הגדול ביותר ל-PD91, מבין הסמנים שנבדקו. המתאם בין מבחני הפרות עם הסמנים הגנטיים לבין מבחני הפרות ללא סמנים, היה כ-0.9. נתון זה מעורר תקווה ששימוש בסמנים ישפר את ההתקדמות הגנטית באופן משמעותי.

ההרצאה השנייה על ידי אודי ליפקין היתה סיכום עבודה של המעבדה בירושלים. כמו כן, הועלתה לדיון תוכנית עבודה על ידי המעבדה בירושלים, להרצת דוגמאות חלב במכשיר ABI. לדיון הובאו שלושה נושאים:

- <1 תוכנית עבודה לשנת 99/2000, כולל יישום.
- <2 אפשרות לבדיקת הצבת ניסוי לבדיקה על מכשיר ABI בדוגמאות החלב.
- <3 המשך פעילות פרויקט סמנים לאור סיום תוכנית העבודה במאי 2000. צריך להדגיש שהפרויקט ממומן על ידי מועצת החלב (שליש) ושני שלישי על ידי משרד התמ"ס.

דיון

חיים שטורמן: להערכת המיפוי בשלב פיתוח, לכן המשך הנושא ביחידות המחקר. עדיין מוקדם מדי להקים מעבדה לשרות הרפתנים.

דניאל הוכמן: התועלת של כל הפרויקט היא מפרים צעירים. כיום חלק גדול מהפרים הם

על פי התוצאות שראה (בהרצאה של יהודה ולר), אין חדש תחת השמש. **יהודה ולר:** בהקשר לבדיקה של דוגמאות החלב ב־ABI, שיהיה ברור, תשובה סופית אם החלב עובד או לא על ABI. לא נקבל. צריך להיות מוכן למצב שבו יושקע כסף ללא תוצאה.

גיורא אתר: להקים צוות לבדוק את הנושא בצורה רצינית. להביא תוכניות מדעיות. הפורום להחלטות כלכליות במקום אחר.

חיים שטורמן: מה שגיורא אמר מקובל. יש לבדוק טוב לפני יישום.

דניאל הוכמן: לדעתי קיימים שני נושאים: המדעי, והצד הכלכלי וההתארגנותי.

אודי ליפקין: לדעתי, תשובה חיובית לבדיקת חלב ב־ABI אפשר לקבל.

סיכום: יוסי מלול יקים צוות שיבדוק את ההבטים הגנטיים והכלכליים.

רשם: **אפרים עזרא**

ליישום יהיה איטי. החישובים הכלכליים שראיתי מעידים, שכדאי להקים מעבדה גנטית. יש להכין חשיבה בנושא. מציע לבצע בדיקה כלכלית ומקצועית לקראת היישום. אם הרצת חלב ב־ABI כלכלית, כדאי להשקיע מאמץ בבדיקה.

דן קלי: לדעתי, מוקדם להחליט איפה ובאיזה שיטה יש לבנות סביבה את מעבדת השירות. אולם, אנחנו בהווה צריכים לקבל שירות מהמעבדות. אני מקווה שבסוף תאומן שיטה אחת. למרות שלא נתקבלה החלטה, זה לא צריך להפריע בעבודת הסמנים.

יוסי מלול: צריך להקים צוות שיתווה את הדרך לטווח הארוך.

בשלב הביניים יש להחליט, אם ניתן להריץ דוגמאות חלב ב־ABI. אנו נמצא את מקורות המימון לביצוע השלב הנ"ל.

פרץ בן יהושע: בעיני שלב המחקר צריך להסתיים; לאחר מכן צריך לראות את היישום.

ישיבת הנהלת ההתאחדות 14.4.99

משתתפים: חברי ההנהלה. מוזמנים: אפרים עזרא, בועז תבורי, דוד דרוך.

הנהלת ההתאחדות הכינה דיון מפורט בנושא נ.ע.ה (ניהול עדר בקר) בהשתתפות הגורמים המקצועיים בהתאחדות ובגלל חשיבות הנושא, אנחנו מביאים לפניכם את הדברים שנאמרו והוחלטו בישיבה.

רקע היסטורי

- * שביעות הרצון של הרפתנים מתחזקת תוכנת הניהול (שינויים, תוספות) של תחילת שנות ה-90 היתה נמוכה ביותר.
- * שני בתי התוכנה גבו סכומים גבוהים וכמעט ולא שיפרו את התוכנה.
- * נעשה נסיון שנכשל לתווך בין שני בתי התוכנה לחלוקת תוכנית ניהול והזנה.
- * התקבלה החלטה במוסדות ההתאחדות לפתח תוכנה עצמאית, בשיתוף אמב"ל.
- * הוקמה ועדת היגוי שפנתה למקצוען (אברהם בראב) שאפיין את התוכנה.
- * הוצא מכרז בין עשרה בתי תוכנה בין הטובים בארץ, ונבחרה חברת **טכס** שמעסיקה 500 עובדים ועוסקת בפיתוח תוכנות בענף עיבוד נתונים.
- * נלקח יועץ מיוחד להמליץ על כלי הכתיבה הרצוי ונבחר "POWER BUILDER".
- * רמת התוכנה נקבעה על פי הרבעון העליון של המשתמשים.
- * הוקמו צוותי עבודה בהשתתפות מיטב אנשי המקצוע בארץ, שליוו את כל הפרויקט שבראשו עמד עדי רז.

- * לפני כשנה וחצי נמסרה התוכנה להתאחדות.
- * סה"כ העלות במחירי היום כ-2 מליון ש"ח, רובם המכריע ע"ח קרנות המחקר בענף ושליש ע"ח אמב"ל (ארגון מגדלי בקר לבשר); הרפתנים שילמו אחוז נמוך יחסית דרך תקציב ההתאחדות.

הטיפול בתוכנה

- * דוד דרור החליף את עדי רו שפרש לקיבוצו.
 - * מודול ההזנה לא היה מטופל כיאות ודרש כתיבה נרחבת מחדש.
- טיפול ההתאחדות בתוכנה היה שגוי (בעיקר במגזר הקיבוצי):
- * בהתאחדות לא היה ידע ונסיון בהטמעת תוכנה ובהדרכה פרטנית.
 - * לא היתה הערכה מספקת של מורכבות תוכנת חלונות וטכנולוגיה חדשה וממשק קליטת ברפת.
 - * "אתרי הביתא" שנבחרו היו בעייתיים בחלקם.
 - * התוכנה הופצה מוקדם מידי, בטרם הושלמה כתיבתה.
 - * לא היה גיבוי מקביל של הדרכה משלימה.
 - * כתיבת פרק ההזנה נמשך תקופה ארוכה מידי, בגלל יציאת שתי מתכנתות לחופשת לידה.
- בקרב הלקוחות הצטברו כעסים ומרירות שחלקם מוצדקים למדי, תרומתם לקשיי הקליטה:
- * רמת ציפיות גבוהה מאד.
 - * הפתעה מאכזבת לגבי יכולת הרפתן הממוצע להשתמש בטכנולוגיות חדשות במחשב וקליטת תוכנת החלונות על כל השלכותיה.
 - * חוסר סבלנות וזמן לקליטת תוכנה חדשה וראשונה מסוגה.
 - * חומרה לא מתאימה העמוסה בתוכנות רבות ומקשה על ביצועים טובים בנ.ע.ה.
 - * התנהגות של בעל בית שיכול לתבוע ואף לפגוע.

עיקרי הקשיים לדעת המשתמשים

- * תוכנה מורכבת ומסורבלת.
- * נראית לא ידידותית.
- * מהירות תגובה איטית.

המצב כיום

- * יצאה גרסה חדשה – מס' 3, שתיקנה הרבה חסרונות וטיפלה גם בתוכנת ההזנה.
- * התוכנה מותקנת ב-4 קיבוצים ו-20 מושבים.
- * שביעות הרצון בקרב המושבניקים גבוהה יחסית והם עובדים רק בנ.ע.ה.
- * רובם לא עבדו עם תוכנת ניהול קודמת.
- * לא משתמשים במודול הזנה, בו יש עדיין קשיים.
- * מחשב חדש ומתאים לדרישות הגבוהות של התוכנה.
- * בקרב הקיבוצים שביעות הרצון נמוכה בגלל כל הסיבות שהוזכרו לעיל.
- * לאחרונה כינסו להתאחדות, קבוצות של משתמשים ליום התקנת גרסה והדרכה, וזה היה מוצלח ביותר להכרות טובה יותר עם התוכנה, לניקוי המחשב מחסמים שונים ומפגש מעמיק עם חלקים נוספים בתוכנה.

החלופות לתוכנה

חירויות	יתרונות	חסרונות
1. נטישה	* חסכון כספי להתאחדות. * הורדת "כאב ראש".	* השקעה גדולה שיוורדת לטמיון. * אין פתרון מיחשובי למשקים. * השקעה גדולה בכל חלופה אחרת. * שקיעת התוכנות הקיימות בהעדר גיבוי כלשהו.
2. יבוא וגיוור תוכנה	* גיבוי בית תוכנה גדול ומנוסה, * תוכנה בסיסית שעברה הרצה. * כניסה חלקה יותר ל"windows".	* אי-יודאות. * חוסר הכרות עם התוכנה. * אין התאמה לתנאי הארץ. * עלות גבוהה, \$ 5000 ליחיד X 300=1.5 מ' \$ גם בקניה וגם בהחזקה.
3. המשך נ.ע.ה.	* מתאימה מאד לרפת הישראלית. * תוכנה מקיפה, מודרנית ובעלת שימושים נרחבים. * הושקע הרבה בלימוד והכרה שה"כ * השקעה עד כה כ-2.0 מ' ש"ח – הרוב המכריע מכספי המחקר ואמב"ל. * עלות החזקה נמוכה יחסית, כ-700,000 ש"ח לשנה.	* תוכנה כבדה ומקיפה. * חוסר נסיון בהתאחדות. * מחייב הערכות מיוחדות.

הנהלת ההתאחדות קיימה דיון בחלופות השונות:

- * השוק הישראלי קטן מאד ומעורבות ההתאחדות בכל מצב, קריטית ביותר.
- * שני בתי התוכנה הגישו הצעות מפורטות להתאחדות, אך אינם מוכנים להיכנס עצמאית לתחום הרפת אלא בגיבוי ההתאחדות.
- * "נ.ע.ה." הנה תוכנת ניהול שנבנתה במיוחד לרפת הישראלית, אופיינה על ידי אנשי הענף ונותנת לרפתנים כלי מתקדם ביותר המרכז את כל חלקי הענף: הרפת, ספר העדר, גנטיקה, הזנה, מכוני תערובת, מכסות חלב, ניהול כלכלי ועוד.
- * עלות פיתוח התוכנה ואחזקתה בהתאחדות תהיה הנמוכה ביותר בין החלופות.
- * מחוייבות ההתאחדות, כנציגת הרפתנים, תהיה החזקה ביותר להמשך פיתוח, הטמעה והדרכה.
- * התוכנה נראית כיום כמתאימה להתקנה ברפת המשפחתית ולהרצה סופית ברפת השיתופית, בעיקר בפרק ההזנה.

לפי כך, מחליטה הנהלת ההתאחדות:

1. "נ.ע.ה." – תוכנת ניהול העדר, היא תוכנת הניהול של ההתאחדות עבור חבריה;
2. המשך פיתוח התוכנה, ההחזקה, ההטמעה וההדרכה השוטפת יתבצעו על ידי ההתאחדות.
3. בשלב הראשון יגוייסו שני עובדים במשרה מלאה, כדי להחדיר את התוכנה למשתמשים.
4. במגזר הקיבוצי תוכנס התוכנה לקבוצת מדגם בת כ-20–30 קיבוצים להרצת כל חלקי התוכנה, בחודשים הקרובים.
5. עלות החזקת המערכת (למעט הפיתוח) תוטל בהדרגה על המשתמשים בתוכנה.
6. היעד הוא להגיע לרמת שביעות רצון סבירה עד לסוף השנה, כך שיהיה אפשר להתקין את התוכנה בכל הרפתות החל מינואר 2000.
7. באוגוסט השנה יתקיים דיון נוסף בהנהלת ההתאחדות.

צוות עובדי ההתאחדות יכין תוכנית להערכות מיוחדות לקראת שלב ההתקנה וההדרכה הכולל גיוס שני חברים בשלב הראשון.

יוסי מלול